

Ронська О.Г.
аспірант кафедри аудиту,
ревізії та контролінгу,
ТНЕУ

Організаційні аспекти обліку витрат на охорону праці.

Виникнення і розвиток різноманітних форм власності потребують розроблення нових методологічних підходів до побудови сучасної моделі управління умовами, охороною й безпекою праці на національному, регіональному й виробничому рівнях, гнучкої та доступної для різних господарських структур. В сучасних умовах окремі заходи щодо покращення умов праці, дотримання вимог безпеки праці та санітарно-гігієнічних вимог є неефективними. Тому їх здійснюють комплексно, створюючи в загальній системі управління підприємствами, установами чи організаціями підсистему управління безпекою життєдіяльності. Однією із найважливіших елементів системи безпеки організації є охорона праці. Вона є системою правових, соціально-економічних, організаційно - технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження здоров'я і працездатності людини в процесі праці [3].

Надзвичайно важливим елементом в системі охорони є удосконалення механізмів ефективного управління витратами на охорону праці. Організація та методика обліку витрат на охорону праці визначають якість наданої інформації для оцінки діяльності суб'єкта господарювання, складання фінансової звітності. Проте традиційний облік витрат не завжди може реалізувати свої функції в повній мірі в умовах економічної невизначеності.

Значний внесок у дослідження теоретичних і прикладних аспектів проблеми організації обліку витрат зробили вітчизняні та зарубіжні економісти. Окремі питання теорії та методології бухгалтерського обліку витрат знайшли відображення у працях вітчизняних науковців, таких як: Ф.Ф. Бутинець, Ю.А. Верига, С.Ф. Голов, В.М. Костюченко, В.О. Озеран, В.В. Сопко, М.С. Пушкар та інші. Незважаючи на те, що різні аспекти обліку та аналізу витрат, зокрема організації обліку на підприємствах, знайшли відображення в

працях вказаних науковців, але досліджень щодо організації обліку витрат на охорону праці не проводились.

Організація обліку витрат – система умов та елементів побудови облікового процесу з метою отримання достовірної та своєчасної інформації про витрати підприємства і здійснення контролю за виконанням кошторису витрат, калькуляції собівартості продукції.

Завжди треба пам'ятати, що система обліку працює на систему управління постачаючи у блок контролю фактичні дані про стан спостережуваного об'єкта. Облік виконує роль зворотного зв'язку, по якому надходять дані з об'єктів у систему управління. Керівники завжди намагаються створити просту і дешеву систему управління, але такі намагання порушують один з основних законів У. Ешбі, який вимагає щоб різноманітність засобів системи управління, по меншій мірі, було не меншим, ніж різноманіття ситуації, що управляється [4].

Для прийняття економічно обґрунтованих управлінських рішень необхідна достовірна та повна інформація, яку і надає облік, тому потрібно звернути увагу на належну організацію обліку витрат на охорону праці.

Під організацією системи обліку витрат на охорону праці слід розуміти комплекс заходів спрямованих на встановлення порядку і методів збору, обробки, накопичення відомостей про витрати на охорону праці та доведення необхідної інформації до різних користувачів з метою прийняття ними ефективних рішень. Охорона праці базується на законодавчих, директивних та нормативно-технічних документах. При управлінні охороною праці не повинні прийматись рішення та здійснюватись заходи, що суперечать діючому законодавству, державним нормативним актам про охорону праці, стандартам безпеки праці, правилам та нормам охорони праці [1].

Звичайно, підприємству слід організувати облік відповідно до законодавства, проте конкретних загальних вимог немає, тому кожне підприємство самостійно повинне визначати облікову політику підприємства, підлаштовувати систему обліку для цілей управління, формує

систему звітності та контролю господарських операцій, затверджує правила документообігу та технологію обробки облікової інформації. Все це визначається, враховуючи особливості господарської діяльності підприємства та технологію обробки облікових даних [2].

Вважаємо за необхідне визначити перелік завдань організації обліку витрат на охорону праці: забезпечення оптимального співвідношення між понесеними витратами на охорону праці та витратами на підготовку, збір і обробку даної інформації для потреб обліку; калькулювання витрат на охорону праці; контроль за виконанням бюджету витрат на охорону праці; встановлення відповідальності персоналу за своєчасне, повне та достовірне відображення витрат на охорону праці; якісно та оперативно здійснювати оцінку витрат та охорону праці, вміти аналізувати ситуації, які виникли, приймати та управлінські рішення, спрямовані на усунення професійної небезпеки (травматизму) та причин її виникнення.

Варто зазначити, що при побудові механізму обліку витрат на охорону праці на українських підприємствах виникають певні труднощі. Відомо, що виділення витрат на охорону праці нормативною документацією, що існує в Україні, не передбачено. Але така система обліку названих витрат не задовольняє потреб управління у необхідній інформації про працезахоронну діяльність. У зв'язку з відсутністю відокремленого обліку і єдиної методики віднесення витрат на охорону праці на ті чи інші статті на практиці, підприємства відносять дані витрати на різні статті, що на наш погляд є порушенням фінансової дисципліни, яке приводить до спотворення облікової інформації.

Під час організації обліку витрат на охорону праці пропонуємо здійснення наступних заходів: визначення підрозділу, відповідального за організацію обліку витрат на охорону праці в цілому по підприємству, і призначення відповідальних осіб; визначення осіб, відповідальних за надання оперативної інформації за окремими елементами витрат, періодичності надання, а також користувачів інформації; розробка методів збору, обробки, аналізу і

оптимізації витрат на охорону праці; необхідно розробити внутрішню документацію та звіти, які фіксуватимуть витрати на охорону праці, виходячи з особливостей діяльності підприємства (вид діяльності, галузь); включення питань оцінки витрат на охорону праці складовою частиною у всі схеми навчання, інструктажу, кожен працівник повинен зрозуміти із самого початку важливість та економічне значення охорони праці і усвідомити, що досягнення високого рівня охорони праці важливе як для успіху і зростання підприємства, так і для кожного працівника, зокрема; проводити постійне інформування населення і трудових колективів про нещасні випадки на виробництві з метою їх недопущення в майбутньому.

Для підвищення ефективності заходів з охорони праці та можливості прийняття обґрунтованих та ефективних управлінських рішень запропоновано наступну поетапну схему порядку організації обліку витрат на охорону праці:

- формування відповідної інформації для зовнішніх та внутрішніх користувачів;
- вибір об'єктів обліку;
- визначення суб'єктів, які мають безпосередньо відношення до організації обліку витрат на охорону праці;
- вибір факторів, які впливають на витрати на охорону праці;
- розробка та класифікація витрат на охорону праці;
- визначення структури та складу витрат на охорону праці;
- вибір методів оцінки витрат на охорону праці та їх затвердження;
- визначення та групування рахунків витрат на охорону праці;
- розробка звітності щодо витрат на охорону праці.

Вважаємо, що саме така послідовність вищеперерахованих дій дасть можливість чітко впорядкувати дані заходи та є найбільш оптимальною й логічною при впровадженні на підприємстві системи управління охороною праці, зокрема, організації обліку витрат на охорону праці як одну з її складових.

Список використаних джерел:

1. Жидецький В. Ц. Основи охорони праці.: навч. посібник, вид. 2-ге / В. Ц. Жидецький, В. С. Джигирей, О. В. Мельников — Львів: Афіша, 2000. — 348 с.;
2. Качалов В.А. OHSAS 18001:1999. Системы менеджмента охраны здоров'я и безопасности труда. Конспект системного менеджера / В.А. Качалов - М.:ИздАТ,2006,-520с.;
3. Курошева Г.М. Теория антикризисного управления: Учебное пособие / Г.М.Курошева. - Санкт-Петербург.: РЕЧЬ, 2002.- 370с.;
4. Пушкар М.С. Креативний облік (створення інформації для менеджерів):Монографія / М.С. Пушкар – Тернопіль, Карт-бланш,- 2006.-334с.